

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ НА СУЧАСНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В процесі відновлення та розвитку економіки держава має розробити чіткий план дій в якому будуть чітко визначені базові сфери економіки, що дадуть змогу розвивати нові види економічно діяльності. В Україні серед всіх базових сфер, що можна використати для швидкого росту економіки, є аграрна сфера. Підприємства аграрної сфери, як і інші підприємства, мають власні правові засади функціонування, що прописані на загальнодержавному та локальному рівні, їх в повній мірі висвітлює аграрне право.

Аграрне законодавство як таке є самостійною галуззю законодавства України і являє собою сукупність правових актів, що регулюють аграрні правовідносини. Аграрному законодавству притаманний комплексний характер. Саме через те, що в аграрному секторі економіки функціонує комплекс суспільних відносин, які регулюються нормами різних галузей права: цивільного, земельного, трудового, адміністративного, кооперативного, фінансового та ін. Проте в які б відносини не вступав сільськогосподарський виробник, він повинен враховувати і узгоджувати ці відносини із можливістю використання землі, врахувати ризик сільськогосподарської діяльності, який обумовлений об'єктивними факторами і не залежить від людини (погодні та кліматичні умови, природні явища), тривалий розрив між процесом праці та його результатами, повільний обіг капіталу, сезонність робіт та ін. Тобто всі фактори, які обумовлені специфікою сільськогосподарського виробництва. Специфіка сільського господарства є основним об'єктивним фактором, що обумовлює зацікавленість держави у відокремленому регулюванні аграрних відносин, яке виявляється у наявності численного аграрного законодавства.

Закони та підзаконні нормативно-правові акти, складають аграрне законодавство, що спрямоване на забезпечення раціонального використання земель сільськогосподарського призначення, на організацію та ведення основних, додаткових та допоміжних галузей сільського господарства, акти, спрямовані на регулювання та охорону праці та здоров'я робітників сільськогосподарської сфери, дотримання техніки безпеки та виробничої санітарії в процесі аграрного виробництва.

Безумовно, основні засади, які визначають загальні повноваження всіх виробничо-господарських формувань, в тому числі і сільськогосподарських підприємств, сформульовані в Конституції України. Вона має найвищу юридичну силу, і всі закони та підзаконні акти, що приймаються в державі, повинні їй відповідати. В ній закріплені основоположні норми, які стосуються державного устрою, компетенції держави в регламентації господарської діяльності взагалі й аграрного виробництва зокрема. Положення Конституції визначають права, свободи та обов'язки громадян, які повною мірою розповсюджуються і на працівників сільського господарства.

Господарський кодекс України визначає загальні положення діяльності суб'єктів господарювання всіх форм власності, порядок їх утворення, реорганізації та ліквідації. Стосовно агропромислового комплексу ці положення стосуються державних сільськогосподарських підприємств, кінних заводів, підприємств, що здійснюють матеріально-технічне забезпечення, ремонтно-технічне та інше обслуговування сільськогосподарських підприємств.

Земельний Кодекс України від 25.10.2001 р. є одним із найважливіших джерел аграрного права, оскільки земля є основним засобом виробництва, і без неї неможливе здійснення сільськогосподарської діяльності. Нормами Кодексу встановлено форми власності на землю, компетенція державних органів в області регулювання земельних відносин, визначений порядок надання земель у власність та користування, порядок та підстави припинення права власності та користування, встановлені види сільськогосподарського землекористування, права та обов'язки власників та землекористувачів. Земельний Кодекс встановлює правовий режим земель сільськогосподарського призначення, відповідальність за порушення земельного законодавства.

Податковий кодекс України значно зменшив розмір податкових платежів сільськогосподарських виробників. Його платниками є сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, в т.ч. і фермерські господарства. Платники мають право вибору системи оподаткування.

В аграрному праві особливе місце посідають акти місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування. Практично всім областям України властиві свої кліматичні та виробничі сільськогосподарські особливості. Крім того, розміщення промисловості і аграрного виробництва нерівномірне. Ці обставини впливають на характер, зміст та спрямованість аграрного виробництва. Саме такі питання місцевого значення і вирішуються місцевими органами. Адже в ході здійснення операційної діяльності виникає ряд проблем, що має забезпечуватися шляхом діалогу аграріїв, органів місцевого самоврядування та центральної влади результатом чого має бути здійснення організаційно-економічних та правових заходів:

- надання сільськогосподарським виробникам права вільного вибору напрямку господарської діяльності;
- повної власності на результати своєї праці;
- зміни державної інвестиційної політики;
- спрямування інвестицій на механізацію, хімізацію переробної промисловості, будівельної індустрії для агропромислового комплексу;
- паритетне ціноутворення на продукцію;
- регулювання відносин аграрних товаровиробників і держави за допомогою системи бюджетного фінансування, кредитування, оподаткування;
- підготовка та підвищення кваліфікації фахівців для сільського господарства

При цьому необхідно зауважити про те, що на сільськогосподарських підприємствах є локальні правові акти, що безпосередньо чи опосередковано впливають на вирішення вище згаданих питань. По своїй природі локальні правові акти регламентують самостійність вирішення питання своєї виробничої, фінансової та господарської діяльності сільськогосподарського підприємства. У рішенні цих питань велика роль відводиться внутрішньогосподарським нормативним актам.

Отже правове регулювання діяльності сучасних сільськогосподарських підприємств значною мірою проте потребує значних оптимізаційних дій та довершення за для покращення динаміки розвитку сільського господарства в Україні.

Список використаної літератури:

1. Господарський кодекс України від 16.03.2003р. [Електронний ресурс]: – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Земельний кодекс України відвід 25.10.2001р. [Електронний ресурс]: – режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
3. Конституція України: офіц. текст: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2006 р. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – ISBN 966-7630-14-5.
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. [Електронний ресурс]: – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Виклики і шляхи агропродовольчого розвитку : монографія / [Б. Й. Пасхавер, О. В. Шубравська, Л. В. Молдован та ін.] ; за ред. Б. Й. Пасхавера ; НАН України, Ін-т екон. та прогнозування. – К. : ДУ "Ін-т екон. та прогнозування НАНУ", 2009. – 432 с. – ISBN 978-966-02-5100-7.